

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ | JAPON DİLİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

DIŞ PAYDAŞ GÖRÜŞ RAPORU

2026

Veri Toplama: 14–26 Mayıs 2026 | Katılımcı: 8 Dış Paydaş | Rapor: Mayıs 2026

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu rapor, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nın EPDAD akreditasyon süreci kapsamında yürütülen dış paydaş görüş toplama çalışmasının bulgularını sunmaktadır. Mayıs 2026 tarihleri arasında turizm, otomotiv, diplomasi ve sanayi sektörlerinden 8 kurumla gerçekleştirilen ankette; mezunların dilsel yetkinlikleri, kurumsal kültür uyumu, disiplinler arası donanımları ve gelişim potansiyelleri değerlendirilmiştir.

Genel değerlendirme ortalaması 5 üzerinden 3.71 olarak hesaplanmıştır. Paydaşların en yüksek memnuniyeti Eğitsel ve Kişisel Gelişim Potansiyeli (3.88) ile İş Dünyasında Dilsel Yetkinlik (3.81) boyutlarında bildirdiği görülmüştür. Dilsel ve Teknik Yetkinlikler boyutunun görece daha düşük (3.47) kaldığı; özellikle iş Japoncası, sözlü çeviri ve teknik terminoloji alanlarında güçlendirme ihtiyacı dile getirilmiştir. Paydaşlar; Keigo kullanımı, sektörel terminoloji, yapay zeka etik kullanımı ve dijital araç yeterliliği konularında müfredata yeni içerikler eklenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Üniversite-sanayi iş birliği kapsamında kariyer günleri, saha ziyaretleri ve staj programlarının geliştirilmesi ise öncelikli stratejik öneri olarak öne çıkmaktadır.

Boyut Bazlı Genel Değerlendirme Tablosu

Boyut	Ortalama Puan (1-5)	Değerlendirme
A. Dilsel ve Teknik Yetkinlikler	3.47 / 5.00	Orta
B. İş Dünyasında Dilsel ve Teknik Yetkinlik	3.81 / 5.00	Yüksek
C. Japon Kurumsal Kültürü ve İş Etiği	3.61 / 5.00	Yüksek
D. Disiplinler Arası Donanım ve Sorun Çözme	3.76 / 5.00	Yüksek
E. Eğitsel ve Kişisel Gelişim Potansiyeli	3.88 / 5.00	Yüksek

Not: Puanlar 5'li Likert ölçeğine göre hesaplanmıştır (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE KAPSAMI

2.1 Veri Toplama Aracı

Anket formu, mezunların iş ortamındaki yetkinliklerini ölçmeye yönelik 5 ana boyut ve 19 Likert ölçekli ifadeden oluşmaktadır. Ölçek şu şekilde yapılandırılmıştır:

- 1 = Kesinlikle Katılmıyorum
- 2 = Katılmıyorum
- 3 = Kararsızım
- 4 = Katılıyorum
- 5 = Kesinlikle Katılıyorum

Ölçekli ifadelerin yanı sıra forma altı açık uçlu soru eklenmiştir: Sektörel uygunluk, yetkinlik boşlukları, müfredat güncelleme önerileri, güçlü/zayıf yön analizi, stratejik iş birliği fırsatları ve genel değerlendirme.

2.2 Örneklem

Anket Google Forms aracılığıyla iletilmiş; 14–26 Mayıs 2026 tarihleri arasında 8 kurum/kuruluş temsilcisinden yanıt alınmıştır. Katılımcılar turizm, otomotiv, otomasyon, diplomasi ve kamu sektörlerinden seçilmiştir.

2.3 Katılımcı Kurumlar

No	Kurum / Kuruluş	Sektör
1	HIS Uluslararası Turizm	Turizm
2	HIS Türkiye	Turizm
3	NACHI Europe GmbH	Otomasyon / Sanayi
4	Japonya İstanbul Başkonsolosluğu	Diplomasi
5	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Otomotiv
6	T.C. Dışişleri Bakanlığı	Kamu / Diplomasi
7	AISIN Türkiye	Otomotiv / Sanayi
8	Toyotetsu Türkiye	Otomotiv

3. BULGULAR VE ANALİZ

Bu bölümde her boyuta ilişkin nicel bulgular ile açık uçlu yanıtlardan derlenen nitel değerlendirmeler bir arada sunulmaktadır.

3.1 A Boyutu: Dilsel ve Teknik Yetkinlikler

Yetkinlik Göstergesi	Ort. Puan	Değerlendirme
Japonca dilbilgisi, kelime hazinesi ve imla kurallarını iş ortamında hatasız kullanır.	3.50	Yüksek
Japonca dinleme ve okuma becerileriyle karmaşık iş talimatlarını doğru analiz eder.	3.50	Yüksek
Japonca sözlü ve yazılı anlatımda kurumun ihtiyaç duyduğu akıcılığa sahiptir.	3.25	Orta
Japonca-Türkçe / Türkçe-Japonca teknik veya genel çeviri görevlerini başarıyla yerine getirir.	3.63	Yüksek

Boyut Genel Ortalaması: 3.47 / 5.00 — Orta-Yüksek

Nitel Bulgular:

Açık uçlu yanıtlarda, dilsel yetkinliklerin genel düzeyi 'kabul edilebilir' olarak nitelendirilmekle birlikte bazı kritik alanlarda ciddi eksiklikler saptanmıştır. Teknik çeviri konusunda bir paydaş şu tespiti paylaşmıştır:

"Teknik Japoncasında genel olarak min 2000 kelime ile 4. sınıf müfredatına gerek çeviri gerek kanji artık nasıl olur bilmiyorum ama eklenmesi gerek."

— HIS Türkiye – Turizm Sektörü

"İş hayatına girdiğimde dürüstçe hayal kırıklığına uğradım. Bazı mezunların Japonca seviyesi için yer yer 片言日本語 gibi yorumlar yapıldığını dahi duydum."

— Japonya İstanbul Başkonsolosluğu

3.2 B Boyutu: İş Dünyasında Dilsel ve Teknik Yetkinlik

Yetkinlik Göstergesi	Ort. Puan	Değerlendirme
İş ortamında kullanılan Japonca dil bilgisi, sektörel terminoloji ve yazım kurallarına (Keigo dahil) hakimdir.	3.88	Yüksek
Japonca raporlama, resmi yazışma ve e-posta protokollerini profesyonel düzeyde uygular.	3.88	Yüksek
Toplantı ve sunumlarda Japonca sözlü ifade ve dinleme becerisiyle etkin iletişim kurar.	3.88	Yüksek
Teknik doküman ve sözleşme gibi metinlerin Japonca-Türkçe çevirisinde yüksek doğruluk sağlar.	3.63	Yüksek

Boyut Genel Ortalaması: 3.81 / 5.00 — Yüksek

Nitel Bulgular:

Bu boyut, anket genelinde en güçlü performansın sergilendiği alanlardan biri olmuştur. Özellikle otomotiv ve diplomasi sektöründen paydaşlar, mezunların iş Japoncasına hâkimiyetini olumlu değerlendirmiştir. Ancak sözlü çeviri yeterliliği konusunda önemli bir boşluk dikkat çekmektedir:

"Sözlü çeviri anlık olduğu için hata kabul etmeyen, kısa sürede hızlı düşünmeyi ve uygun bağlamda uygun gramer yapısıyla (Keigo gibi) çeviri yapmak oldukça stresli ve yorucu bir iş."

— Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.

"İş bağlamında kullanılan Japonca saygı dili (Keigo) ve sözlü ifade becerilerinin en yüksek faydayı sağladığını düşünüyorum."

— T.C. Dışişleri Bakanlığı

3.3 C Boyutu: Japon Kurumsal Kültürü ve İş Etiği

Yetkinlik Göstergesi	Ort. Puan	Değerlendirme
"Ho-Ren-So" (Bildir-İlet-Danış) mekanizmasını iş süreçlerinde etkin işletir.	3.25	Orta
Japon kurumsal hiyerarşisine, protokol kurallarına ve iş yeri disiplinine tam uyum sağlar.	3.50	Yüksek
Zaman yönetimi (dakiklik) ve iş takibi konusunda Japon çalışma disipliniyle örtüşen sorumluluk bilincine sahiptir.	3.75	Yüksek
Japon yöneticilerle ilişkilerinde kültürel nüansları (jest, mimik, hitap vb.) doğru kullanır.	3.88	Yüksek
Tarih, edebiyat ve toplum gibi farklı alanlardaki donanımını mesleki pratiğine entegre eder.	3.75	Yüksek

Boyut Genel Ortalaması: 3.61 / 5.00 — Yüksek

Nitel Bulgular:

Paydaşların büyük çoğunluğu, mezunların Japon kültürüne olan hâkimiyetini güçlü bir yön olarak vurgulamıştır. Bununla birlikte Ho-Ren-So mekanizmasının pratikte yeterince içselleştirilmediği ve kurumsal hiyerarşi uyumunun kişiden kişiye önemli farklılıklar gösterdiği belirtilmiştir.

"En zayıf yön: hōrensō. En güçlü yön: dolaylı ifadelerin kavranması (kūki wo yomu vb.)"

— Japonya İstanbul Başkonsolosluğu

"Pandemi sonrası mezunlarda saygısızlık ileri seviyede. Bazı mezunlar gerçekten hiyerarşi bilmiyor."

— HIS Türkiye – Turizm

3.4 D Boyutu: Disiplinler Arası Donanım ve Sorun Çözme

Yetkinlik Göstergesi	Ort. Puan	Değerlendirme
Japonya'nın sosyal yapısı ve ekonomisi hakkındaki bilgisini iş stratejileri geliştirirken verimli kullanır.	3.88	Yüksek
Japonca klavye kullanımı ve sektöre özel dijital araçlar (ERP, raporlama yazılımları vb.) konusunda yetkindir.	3.38	Orta
Profesyonel krizlerde veya kültürlerarası çatışmalarda yapıcı ve çözüm odaklı arabuluculuk yapar.	3.88	Yüksek
Takım çalışmasına yatkındır; ortak hedefler doğrultusunda farklı disiplinlerden gelen kişilerle uyumlu çalışır.	3.88	Yüksek

Boyut Genel Ortalaması: 3.76 / 5.00 — Yüksek

Nitel Bulgular:

Mezunların kültürlerarası arabuluculuk ve takım çalışması konusundaki performansı oldukça olumlu bulunmuştur. Buna karşın dijital araç yeterliliği, boyutun en zayıf halkası olarak öne çıkmaktadır. Otomotiv sektöründen bir paydaş bu konuda şu öneride bulunmuştur:

"Ofis programları ve temel seviye veri analizi ve raporlama dijital araçları müfredata eklenmesi faydalı olabilir."

— Toyotetsu Türkiye – Otomotiv

"Japon ve Türk çalışanlar arasında köprü olma yönü güçlü."

— Toyotetsu Türkiye – Otomotiv

3.5 E Boyutu: Eğitsel ve Kişisel Gelişim Potansiyeli

Yetkinlik Göstergesi	Ort. Puan	Değerlendirme
Kurum içi eğitimlerde veya oryantasyon süreçlerinde pedagojik formasyonunu etkin kullanır.	3.63	Yüksek
Sürekli öğrenme ve kendini geliştirme motivasyonu ile Japonca ve alan bilgilerini güncel tutar.	4.13	Yüksek

Boyut Genel Ortalaması: 3.88 / 5.00 — Yüksek

Nitel Bulgular:

'Sürekli öğrenme ve kendini geliştirme' alt boyutu, tüm anketin en yüksek ortalama değerini almıştır (4.13). Bu bulgu, mezunların genel olarak öğrenmeye açık ve motivasyonu yüksek bireyler olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

"Güçlü: İş ahlakı ve disiplini, manners, sürekli öğrenebilme. Gelişime açık: Cüretkar ve challenging perspektif."

— AISIN Türkiye – Otomotiv

4. NİTEL BULGULAR: AÇIK UÇLU SORU ANALİZİ

4.1 Sektörel Uygunluk: En Yararlı Ders ve Konular

Paydaşların öne çıkardığı ders ve konu başlıkları:

- Japon Toplumsal Dil Becerileri I & II (Toyota)
- Sözlü iletişim ve sunum dersleri (HIS Turizm)
- Kültür ve edebiyat içerikli programlar (AISIN Türkiye)
- Japonca beceri dersleri ve Japon kültür dersleri (Japonya İstanbul Başkonsolosluğu)
- Çeviri dersleri, teknik terminoloji ve Kanji çalışmaları (HIS Türkiye)
- Japon dil becerileri + iletişim + Japon kültürü bilgisi + çeviri becerisi (Toyotetsu Türkiye)
- İş bağlamında Keigo ve sözlü ifade becerileri (T.C. Dışişleri Bakanlığı)

4.2 Yetkinlik Boşlukları

Paydaşların mezunlarda tespit ettiği eksiklikler şu başlıklar altında özetlenebilir:

- Kurumsal davranış ve hiyerarşi uyumu (HIS Turizm, HIS Türkiye)
- İş Japoncası ve Keigo uygulaması (NACHI Europe, HIS Türkiye)
- Dijital araç yeterliliği – Excel, ERP, raporlama yazılımları (Japonya Başkonsolosluğu, Toyotetsu)
- Sözlü çeviri yeterliliği ve anlık bağlam yönetimi (Toyota, T.C. Dışişleri)
- Sektör bilgisi ve proaktivite eksikliği (AISIN Türkiye)
- Karmaşık kavramları tartışma ve analitik düşünme becerisi (T.C. Dışişleri Bakanlığı)
- Teknik terminoloji (doğal olmakla birlikte; Toyotetsu)

4.3 Müfredat Güncelleme Önerileri

Paydaşların müfredata eklenmesini önerdiği konular:

- Spesifik iş Japoncası ve teknik terminoloji dersi
- Keigo odaklı sözlü çeviri dersi
- Yapay Zeka'nın etik ve güvenli kullanımı dersi (zorunlu, 1 dönem) – Toyota
- Müzakere-Mülakat Eğitimi dersi – T.C. Dışişleri
- Dijital araçlar: Excel, veri analizi ve raporlama yazılımları – Başkonsolosluk & Toyotetsu
- Tonlama ve hitabet eğitimi – T.C. Dışişleri
- 5S, Kaizen, Problem Çözme teknikleri (Yalın Enstitü iş birliğiyle) – AISIN Türkiye
- Japonya'daki Türk/Japon firmalarına saha ziyareti içerikli modüller – Toyota

4.4 Güçlü ve Zayıf Yön Analizi

Tüm yanıtlardan derlenen güçlü ve zayıf yönler:

GÜÇLÜ YÖNLER	GELİŞTİRİLMESİ GEREKEN YÖNLER
<ul style="list-style-type: none"> • Japon kültürü ve dil nüanslarına hâkimiyet • Dolaylı ifade ve sosyal bağlamı kavrama (küki wo yomu) • İş ahlakı ve çalışma disiplini • Japon-Türk çalışanlar arasında köprü kurma becerisi • Sürekli öğrenme motivasyonu • Japon iş disiplinine uyum sağlama potansiyeli 	<ul style="list-style-type: none"> • Kurumsal iletişim ve Ho-Ren-So uygulaması • Sözlü çeviri yeterliliği ve anlık bağlam yönetimi • Dijital araç kullanım becerisi • Teknik terminoloji altyapısı • Analitik düşünme ve kavramsal tartışma becerisi • İş hayatı öncesi sektör farkındalığı eksikliği

4.5 Stratejik İş Birliği Önerileri

Paydaşların önerdiği başlıca iş birliği modelleri:

- Kariyer Günleri: Birden fazla paydaş tarafından en sık önerilen etkinlik formatı
- Saha/Fabrika Ziyaretleri: Toyota, AISIN gibi üretim tesislerine öğrenci gezileri
- Online Paneller: Aktif mezunlarla sanal buluşmalar (T.C. Dışişleri Bakanlığı)
- Deneyim Paylaşım Toplantıları: Sektörden mezunlarla sistematik görüşmeler (NACHI Europe)
- Akademisyen Firmalara Ziyaret Programı: ÇOMÜ'den akademisyenlerin Türkiye'deki Japon firmaları ziyaret etmesi (AISIN Türkiye)
- Networking Etkinlikleri: Uluslararası programlara saha ziyareti ve sosyal etkinlik bileşeni eklenmesi (Toyota)

5. STRATEJİK ÖNERİLER

Dış paydaş görüşleri ve nicel/nitel bulgular birlikte değerlendirildiğinde, aşağıdaki stratejik öncelikler belirlenmiştir:

1	Sözlü Çeviri Dersi Oluşturulması Keigo dahil anlık sözlü çeviri becerilerini geliştirmeye yönelik, bağlamsal egzersizler içeren ve mesleki senaryolar üzerine kurulu zorunlu bir ders tasarlanmalıdır.
2	İş Japoncası ve Teknik Terminoloji Modülü Sektörel kelime hazinesi (otomotiv, finans, turizm, diplomasi) ile teknik terminoloji içeriklerini kapsayan, JLPT N2 düzeyini hedefleyen bütünlük bir ders veya modül geliştirilmelidir.
3	Yapay Zeka'nın Etik Kullanımı Dersi (Zorunlu) İş ortamında çeviri araçlarının güvenli ve etik kullanımı, veri gizliliği, çeviri hatalarının önlenmesi konularını içeren bir dönemlik zorunlu bir ders müfredata eklenmelidir.
4	Dijital Araç Yeterliliği Programı Excel, ERP sistemleri, raporlama yazılımları ve temel veri analizi araçlarına yönelik uygulamalı bir modül, mevcut derslerle entegre edilmelidir.
5	Kurumsal Kültür ve Ho-Ren-So Uygulaması Japon iş kültürü derslerinde hiyerarşi yönetimi, Ho-Ren-So mekanizması ve kurumsal protokol uygulamaları senaryo tabanlı alıştırma ile pekiştirilmelidir.
6	Sanayi Saha Ziyaretleri ve Fabrika Turları Türkiye'deki Japon yatırımlı üretim tesislerine (Toyota, AISIN, Toyotetsu vb.) düzenli öğrenci gezileri planlanmalı; bu geziler akademisyen ziyaretleriyle de desteklenmelidir.
7	Kariyer Günleri ve Mezun Panelleri Sektör temsilcileri, aktif mezunlar ve akademisyenlerle yüz yüze ve çevrimiçi karma formatlar kullanılarak düzenli kariyer ve deneyim paylaşım etkinlikleri planlanmalıdır.
8	Devlet Kurumlarına Yönlendirme Stratejisi Özel sektördeki durgunluk gözetilerek YTB, TİKA, Dışişleri Bakanlığı ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kamu kurumlarına yönelik kariyer rehberliği ve burslar konusunda mezunlar bilgilendirilmelidir.
9	Yalın Üretim ve Problem Çözme Teknikleri Modülü 5S, Kaizen ve problem çözme yöntemlerini içeren, Yalın Enstitü iş birliğiyle geliştirilebilecek bir içerik müfredata dahil edilmelidir.
10	Uluslararası Görünürlük ve Japon Hoca Programı Japonya'dan konuk öğretim üyelerinin fiziksel ve sanal dersler vermesi teşvik edilmeli; Japon Günleri etkinliklerinin sosyal medya aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaştırılması sağlanmalıdır.

6. SONUÇ

Bu dış paydaş görüş raporu, Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı mezunlarının iş dünyasındaki performansının genel itibarıyla olumlu algılandığını ortaya koymaktadır. Paydaşların değerlendirmelerine göre mezunlar; Japon kültürüne hâkimiyet, sürekli öğrenme motivasyonu ve kültürlerarası iletişim becerileri konularında güçlü bir profil sergilemektedir.

Öte yandan sözlü çeviri yeterliliği, iş Japoncası ve teknik terminoloji, dijital araç kullanımı ve kurumsal protokol uyumu gibi alanlarda müfredat geliştirme ihtiyacı açıkça dile getirilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda hazırlanan öneriler, akreditasyon sürecinde program güçlendirme politikalarına doğrudan girdi sağlayacak niteliktedir.

Anabilim dalının 'yakın coğrafyada önder program olma' vizyonu kapsamında; üniversite-sanayi iş birliği modellerinin çeşitlendirilmesi, uluslararası proje ve değişim programlarının sürdürülmesi ve mezun ağının sistematik biçimde güçlendirilmesi stratejik öncelikler arasında yer almaktadır.

Hazırlayan Prof. Dr. Tolga ÖZŞEN Japon Dili Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Tarih 2 Haziran 2026 Mayıs 2026 EPDAD Akreditasyon Dönemi
---	---